# Τοις Εντευξομένοις ή Η 9η Μαΐου 1945 αφετηρία των ανοικτών Δημοκρατικών Οριζόντων της Ευρώπης

Του κ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητού Σχολ. Νομικών και Κοινωνικών Επιστ. Πανεπιστημίου ΝΕΑΠΟΛΙΣ, Πάφος,
Καθηγητού Επισκ. Μετ. Προγρ. Σπ. Πανεπ. Αθηνών,
Ομοτ. Καθηγητού ΠΑΝΤΕΙΟΥ Π.Κ.Π.Ε.,
Ex Ch. L. U. L. Bruxelles, Ex. Int. I.I.A.P., Paris

Ενασχοληθέντες Επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων με το θέμα δέχονται, ότι ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος προσέδωσε αξιοπιστία και εγκυρότητα σε λεχθέντα υπό του ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ, του ΠΛΑΤΩΝΟΣ και του ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ περί του πολέμου.

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ εξ Εφέσου (535 - 475 π.Χ.) διετύπωσε την άποψη, πως «ο πόλεμος πάντων μεν Πατήρ εστί, πάντων δε βασιλεύς και τους μεν (απ)έδειξε Θεούς, τους δε Ανθρώπους, τους μεν εποίησε δούλους, τους δε ελευθέρους», υπό την έννοια του συνεχούς (μέσω πολέμων) ανταγωνισμού μεταξύ των μεμονωμένων όντων, αλλά και των συλλογικών οντοτήτων, ως «αναγκαίου» νόμου της φύσεως.

Ο ΠΛΑΤΩΝ (425 - 345 π.χ.) ομίλησε περί συνεχούς, αν και ενίοτε αφανούς και λανθάνοντος πολέμου, μεταξύ των πόλεων: «τω δε έργω πάσας προς πάσας τας πόλεις αεί πόλεμον ακήρυκτον κατά φύσιν είναι», αποκλίνων υπέρ της αποφυγής του πολέμου.

Ο ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ (454 - 394 π.Χ.) υπεστήριξε την άποψη της υπό προϋποθέσεις διεξαγωγής πολέμου: «ει δε αναγκαίον ην ή είξαντας ευθύς τοις πέλας υπακούσαι ή κινδυνεύσαντες περιγενέσθαι, ο φυγών τον κίνδυνον, έναντι του υποστάντος τούτον, πλέον μεμπτός εστί».

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ανεξαρτήτως εάν ήταν «επιβεβλημένος» εκ των καταστάσεων, αναγκαία επιλογή ωρισμένων, ή μεγίστη απερισκεψία, καταγράφεται ως συντελεσθέν γεγονός τεραστίων διαστάσεων, επιδράσαν, όχι μόνον επί ευρωπαϊκού πεδίου, το οποίον απετέλεσε κυρίως το πεδίον αιματηρών συγκρούσεων, αλλά

και επί ολοκλήρου της ανθρωπότητας, θεωμένης ολοκαυτώματα και υποστάσης τραγικές μεταλλάξεις.

Οι επέτειοι, ως η 9η Μαΐου 1945, για Έθνη τα οποία τιμούν εαυτά, είναι αφορμή μνημοσύνων δόξης και προβολής γεγονότων ειδικής σημασίας.

Οι επί μέρους Άνθρωποι παρέρχονται, αλλά το έργον ενός κοινωνικού συνόλου παραμένει.

Και όταν το έργο έχει αγιασθεί με τα αίματα της ολότητας ενός Λαού, η διάρκειά του είναι αιώνια.

Εάν δε μεγάλα και πολλά, είναι τα κατορθώματα του Ελληνικού Λαού, συνισταμένη δόξας και θυσίας μπορεί να θεωρηθεί εκ του ασφαλούς η δοκιμασία του Έθνους κατά τον τελευταίο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Την 12η Μαρτίου 1938 η Γερμανία προσήρτισε βιαίως την Αυστρία, τον Σεπτέμβριο του ιδίου έτους την Σουηδία και περιοχές της Δυτικής Τσεχοσλοβακίας, την οποία κατέλαβε ολόκληρη τον Μάρτιο 1939.

Εξ άλλης πλευράς, η Ιταλία την 7η Απριλίου 1939 κατέλαβε την Αλβανία.

Την 23η Αυγούστου 1939 υπεγράφη στη Μόσχα το Γερμανο - Σοβιετικό Σύμφωνο επιθέσεως, συνοδευόμενο υπό μυστικού Πρωτοκόλλου.

Την 1η Σεπτεμβρίου 1939 η Γερμανία κατέλαβε το ήμισυ της Πολωνίας, του υπολοίπου καταληφθέντος την 17η Σεπτεμβρίου 1939 υπό της Σοβιετικής Ένωσης.

Την 13η Οκτωβρίου 1939 η Σοβιετική ένωση εγκατεστάθη βιαίως στην Λιθουανία, στη Λεττονία και στην Εσθονία και επετέθη κατά της Φινλανδίας, την οποία όμως δεν κατέλαβε.

Την 9η Απριλίου 1940 η Δανία συνθηκολόγησε με την Γερμανία και την 9η Ιουνίου 1940 η δεύτερη κατέλαβε την Νορβηγία.

Την 14η Μαΐου 1940 η Ολλανδία παρεδόθη στη Γερμανία, την 27η Μαΐου 1940 το Βέλγιο συνθηκολόγησε με την Γερμανία, και την 25η Ιουνίου 1940 άρχισε η επίθεση της Γερμανίας κατά της Γαλλίας, με την γνωστή κατάληξη και την Νότια Γαλλία να αποτελεί το Κράτος του Βισύ.

Τον Αύγουστο 1940 άρχισε η λεγόμενη «μάχη της Αγγλίας», με γερμανικές αεροπορικές επιδρομές, (εναντίον αεροδρομίων, λιμένων, κατοικημένων περιοχών).

Την 28η Οκτωβρίου 1940, η Ιταλία επετέθη κατά της Ελλάδος, με την γνωστή κατάληξη του εγχειρήματος.

Επιτρέψτε μου επί του τελευταίου αυτού γεγονότος μία συνοπτική αναφορά:

Ο Ελληνικός Λαός δια στόματος του Κυβερνήτου Ιωάν. ΜΕΤΑΞΑ αρνήθηκε την απαλλοτρίωση της ελευθερίας του και προέταξε το στήθος του στους επιδρομείς, επιτελέσας το θαύμα της Πίνδου και της Βορείου Ηπείρου, καταστάς από αμυνόμενος τιμωρός των επιδρομένων, προκαλέσας τον θαυμασμόν της Ανθρωπότητας, αδιαφορών για τις οίες δήποτε συνέπειες των επιλογών του.

Η Ιταλική επίθεση κατά της Ελλάδος απέτυχε, ο Ιταλικός στρατός υπεχώρησε εντός του εδάφους της Αλβανίας, οι Ελληνες επέδειξαν πρωτοφανή ηρωισμό, απώθησαν τους εισβολείς και κατέλαβαν την Κορυτσά και το Αργυρόκαστρο εντός της Αλβανίας.

Ο Μουσολίνι ζήτησε την συνδρομή του Χίτλερ, του οποίου οι δυνάμεις επετέθησαν κατά της Ελλάδος την 6η Απριλίου 1941 μέσω Βουλγαρίας, η 2η Γερμανική Μεραρχία Τεθωρακισμένων προήλασε ταχύτατα και κατέλαβε την Θεσσαλονίκη, όπου και υπεγράφη η συνθηκολόγηση, ενώ οι επιχειρήσεις επί ελληνικού εδάφους συνεχίσθηκαν μέχρι την 27η Μαΐου, Μάχη της Κρήτης.

Στο υπογραφέν την 9η Απριλίου 1941 στο Πρόχωμα μεταξύ του Διοικητικού της Στρατιάς της Ανατολικής Μακεδονίας Στρατηγού ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ και του Διοικητικού Γερμανικής Τεθωρακισμένης Μεραρχίας Αντιστρατήγου VEIEL Πρωτόκολλον Διαπραγματεύσεως Παραδόσεως αναφέρεται επί λέξει:

«Αναγνωρίζεται ρητώς, ότι μέχρι του τέλους των Διαπραγματεύσεων Παραδόσεως σήμερον, τα Ελληνικά Στρατεύματα της Στρατιάς της Ανατολικής Μακεδονίας ηγωνίσθησαν γενναίως κατά των γενναίων Γερμανικών Στρατευμάτων...».

Τα πικρά επακόλουθα επί τέσσερα έτη είναι γνωστό: πείνα, λεηλασίες, καταστροφές, απαγχονήσεις, έριδες, επιβεβαίωση της ρήσεως του Περικλέους: «μάλλον πεφόβημαι τας οικείας ημών αμαρτίας ή τας της των εναντίον διανοίας».

Όμως εκ παραλλήλου άπειρες είναι οι ηρωικές πράξεις αυτοθυσίας των Ελλήνων και η Εθνική Αντίσταση ορθώθηκε ως ασάλευτος πύργος έναντι των κατακτητών.

Ο χρόνος δεν επιτρέπει εκτενείς εξιστορήσεις των γεγονότων και απλώς αναφέρεται εδώ, ότι διασωθέντα αρχεία Δημοσίων Υπηρεσιών, όπως π.χ. εκείνα της Υπηρεσίας Διπλωματικού και

Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών, δίδουν ανάγλυφη την εικόνα της κατάστασης, μέχρι την 12η Οκτωβρίου 1944, ημέρα απελευθέρωσης της Χώρας.

Ενδεικτικώς αναφέρονται τα εξής:

LÉGATION ROYALE DE GRÉCE EN SUISSE

Εν Βέρνη, τη 3η Νοεμβρίου 1942

Προς το επί των Εξωτερικών Β. Υπουργείον

Λονδίνον

Έχω την τιμήν να υποβάλω υμίν, συνημμένως ώδε, απόκομμα της Γερμανικής εφημερίδος «Hamburger Fremdenblatt» από 23ης Οκτωβρίου ε.έ., περιέχον άρθρον της οικονομικής στήλης της ως άνω εφημερίδος εν σχέσει προς την ελαιοπαραγωγήν των χωρών της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης. Αναφέρεται συγκεκριμένως ως προς την παραγωγήν της Ελλάδος, ότι αύτη προϋπολογίζεται δια το τρέχον έτος εις 210.000 τόννους, εκφράζεται δε η ελπίς, ότι εκ της ποσότητος ταύτης τουλάχιστον 30.000 τόννοι θα ώσι διαθέσιμοι δια την Γερμανίαν.

Ευπειθέστατος
Σ.Ν. ΜΑΡΚΕΤΗΣ

LÉGATION ROYALE DE GRÉCE EN SUISSE

Εν Βέρνη, τη 3η Νοεμβρίου 1942

Προς το επί των Εξωτερικών Β. Υπουργείον

Λονδίνον

Εχω την τιμήν να υποβάλω υμίν, συνημμένως ώδε, απόκομμα της εφημερίδος «Bund» από 20ης τρέχοντος, περιέχον κύριον άρθρον επιγραφόμενον «Πείνα και αναυρασμός εν Ελλάδι».

Το εν λόγω άρθρον στηρίζεται κυρίως επί των εντυπώσεων του Αμερικανού δημοσιογράφου Leland Stowe και επί των δηλώσεων του Υφυπουργού Τύπου κ. Μιχαλοπούλου, καθ' ας μόνον εν Αθήναις οι εκ πείνης θάνατοι υπερβαίνουσι τας 100.000.

Ευπειθέστατος
Σ.Ν. ΜΑΡΚΕΤΗΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

2039 ΑΓΚΥΡΑ 31 Μαρτίου 1943, ώρα 22.28

Πληροφορίαι περιελθούσαι ενταύθα φέρουν, ότι ημέρα εθνικής εορτής εγένετο αφορμή νέων εθνικών εκδηλώσεων. Αρχαί κατοχής συνεπεία γεγονότων αρχών Μαρτίου απηγόρευσαν συγκεντρώσεις, εορτασμόν και διαδηλώσεις. Ισχυραί δυνάμεις εκυκλοφόρησαν εις τας οδούς προς πρόληψιν οίας δήποτε διαδηλώσεως. Παρά μέτρα Αρχών χιλάδες πολιτών με Ελληνικάς Σημαίας συνεκρότησαν επιβλητικήν διαδήλωσιν κατευθηνθείσαν εις την

Πλατείαν Συντάγματος. Επειδή Αστυνομία και Χωροφυλακή δεν κατώρθωσαν διαλύσουν συγκεντρωθέντας επενέβη στρατός κατοχής και προέβη διάλυσιν διαδηλωτών χτυπών δια υποκοπάνων. Εκτυπήθησαν αρκετοί αξιωματικοί. Έτεραι δυνάμεις διαδηλωτών συνεκρότησαν διαδήλωσιν κατευθυνθείσαν Πεδίον Άρεως προς κατάθεσιν στεφάνου. Αποσπάσματα Ιταλογερμανικά συνεκρούσθησαν μετά διαδηλωτών χρησιμοποιήσαντα πολυβόλα, υπάρχουν δε θύματα. Έτεραι χιλιάδες διαδηλωτών, άνω των δέκα, κατευθύνθησαν εις το Πανεπιστήμιον και αφού άπαντες εγονυπέτησαν έστεψαν ανδριάντας Ρήγα και Πατριάρχου Γρηγορίου. Ολόκληρος πόλις ενεφανίσθη πρωΐαν εθνικής εορτής με τοίχους φέροντας επιγραφάς δι' ων εξήροντο νίκαι Συμμάχων. Επηκολούθησε σωρεία συλλήψεων, αντικατεστάθησαν διευθυνταί Αστυνομίας και απεστάλη εις στρατόπεδον συγκεντρώσεως εις Θεσσαλίαν μεγάλος αριθμός αξιωματικών Αστυνομίας. Παραμονήν εθνικής εορτής εις όλα Υπουργεία και δημόσια καταστήματα εγένοντο συγκεντρώσεις υπαλλήλων εις ας ωμίλησαν διάφοροι ρήτορες. Ανεκοινώθη Κάϊρον και Λονδίνο.

Σπ. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
2171 ΑΓΚΥΡΑ 7 Απριλίου 1943, ώρα 21.06

Κατά περιελθούσας μοι πληροφορίας άπαντες κάτοικοι Κοινότητος Πέρδικα Φιλότα περιφερείας Αμυνταίου έλαβον όπλα και ανήλθον όρη. Μητροπολίτης Κοζάνης απειληθείς παρά Γερμανών κατέφυγε ωσαύτως όρη. Εις περιφέρειαν Ολύμπου εσημειώθησαν νέαι σοβαραί συγκρούσεις μεταξύ ισχυρών δυνάμεων Ελλήνων ανταρτών και στρατευμάτων κατοχής. Γερμανοί προς τρομοκρατίαν πληθυσμού Μακεδονίας προβάλουν φάσμα ελεύσεως Βουλγάρων. Εις περιφέρειαν Γευγελή και Σκρά εκτελούνται μεγάλα οχυρωματικά έργα. Εις αεροδρόμιον Σέδες μετεφέρθησαν τέλη Φεβρουαρίου 47 αεροπλάνα. Κατά εξακριβωμένας πληροφορίας μετεφέρθησαν εκ Ρουμανίας εις Μακεδονίας μεγάλαι ποσότητες πετρελαίου. Υπελογίσθησαν εις 45.000 οι εγκαταλείψαντες Θεσσαλονίκην. Κτήματα αυτών κατεσχέθησαν παρά Γερμανών

Ανεκοινώθη Λονδίνον, Κάϊρον Κουϊμπυσέφ.

Σπ. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
AMBASSADE ROYALE DE GRÉCE
Εν Αγκύρα, τη 9η Απριλίου 1943, ώρα 21.00
Προς το επί των Εξωτερικών Β. Υπουργείον
Κάϊρον

Εχω την τιμήν να διαβιβάσω συνημμένως αποκόμματα εκ της γαλλοφώνου εφημερίδας Κωνσταντινουπόλεως «La Turquie», περιλαμβάνοντα σειρά άρθρων περί Ελλάδος, γραφέντων παρά του Τούρκου δημοσιογράφου κ. Ριζά Τζαντίρ. Εις τα άρθρα ταύτα

αναφέρονται παρατηρήσεις επί του επικρατούντος παρά τω Ελληνικώ λαώ γενικού πνεύματος αντιστάσεως κατά του εχθρού, ως και πλείσται πληροφορίαι περί της δράσεως των ανταρτικών σωμάτων, των διενεργουμένων υπό των αρχών κατοχής συλλήψεων και τυφεκισμών Ελλήνων πατριωτών...

Ο Επιτετραμμένος
Σπ. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
2333 ΑΓΚΥΡΑ 14 Απριλίου 1943, ώρα 14:55

Ημέτερον 2171. Κατά πρώτον δεκαήμερον Μαρτίου έξω Καλαμπάκας έλαβον χώραν συγκρούσεις μεταξύ ισχυρών Ελληνικών δυνάμεων και Ιταλικών αποσπασμάτων. Κατά συμπλοκήν εφονεύθησαν 60 Ιταλοί, ετραυματίσθησαν πολλοί και ιταλικαί δυνάμεις ετράπησαν εις φυγήν. Βραδύτερον, κατέφθασαν εκ Τρικκάλων ισχυρότεραι Ιταλικαί δυνάμεις, αίτινες αφού εξετέλεσαν 15 ομήρους εγκατέλειψαν Καλαμπάκαν. Χωρία (Φαι)ζάκι και Ορτάλι περιοχής Τρικκάλων κα Ελασώνος εβομβαρδίσθησαν υπό Ιταλών, διότι είχον καταληφθή υπό ανταρτών. Εις Γερμανικόν Φρουραρχείον Αθηνών ανεκοινώθη, ότι Γερμανοί θα αναλάβουν διοίκησιν Αθηνών, διότι Ιταλοί αναχωρούν (Ιταλίαν) προς υπεράσπισιν χώρας των. Εις Κεφαλληνίαν εσημειώθησαν ταραχαί και εν Αργοστολίω εφυλακίσθη αρκετός αριθμός πατριωτών. Βουλγαροκρατουμένας περιοχάς κάτοικοι ποιούμενοι επιλογήν Ελληνικής ιθαγένειας απελαύνονται προς Θεσσαλονίκην.

Ανεκοινώθη Λονδίνον, Κάϊρον, Κουϊμπυσέφ, Προξενείον Κωνσταντινουπόλεως.

Σπ. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
2380 ΑΓΚΥΡΑ 16 Απριλίου 1943, ώρα 22.30

Ημέτερον 2340. Ισχυραί ανταρτικαί δυνάμεις ανετίναξαν προ ημερών δυο γεφύρας σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών - Θεσσαλονίκης μεταξύ Λιανοκλαδίου και Λεβαδίας κατέστρεψαν αμαξοστοιχίαν μεταφέρουσα Ιταλικόν στρατόν. Γερμανοί απέστειλαν δευτέραν αμαξοστοιχίαν μετά Γερμανικού στρατού. Γενομένην νέαν συμπλοκήν εφονεύθησαν και ετραυματίσθησαν 80 Γερμανοί. Γερμανοί απέστειλαν τότε εκ Θεσσαλονίκης τεθωρακσιμένην αμαξοστοιχίαν, οπότε μετά πολύωρον μάχην απεσύρθησαν αντάρται συναποκομίζοντες τραυματίας. Ισχυραί ανταρτικαί δυνάμεις εισέβαλον Ιωάννινα ήνοιξαν φυλακάς και ελευθέρωσαν 200 κρατουμένους. Υπάρχουν πληροφορίαι,

ότι ολόκληρον τμήμα Δωρίδος δυτικώς ποταμού Μόρνου ως και χωρία ανατολικώς ποταμού εκηρύχθησαν «περιοχή ελευθέρα» ένθα κατηργήθησαν υφιστάμεναι αρχαί και διωρίσθησαν νέαι από αντάρτας. Είς χωρίον Μέστα Χίου συνελήφθησαν 25 κάτοικοι ως υπαίτιοι δια φυγάδευσιν στρατευσίμων και τροφοδοσίαν υποβρυχίων.

Σπ. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ

Ιδού λοιπόν, πως αντιμετωπίσαμε τους εισβολείς στην Πίνδο, τους νικήσαμε στον Μοράβα και στην Τριμπεσίνα, τους σταματήσαμε εμβρόντητους στα οχυρά της Θράκης και της Μακεδονίας, τους αποδεκατίσαμε, καίτοι σιδηρόφρακτους, στην Μεγαλόνησο, τους πολεμήσαμε κατά την διάρκεια της κατοχής.

Όλα αυτά, βεβαίως, δεν έγιναν χωρίς θυσίες. Χιλιάδες είναι οι νέοι βλαστοί των οποίων τα οστά λευκάζουν σε ολόκληρη την Ελλάδα, την οποία έβαψαν με το αίμα τους αγωνιζόμενοι υπέρ Πατρίδος. Όλους αυτούς τους Ήρωες τους τύλιξε ένα σάββανο, μία λάμψη, μία αιωνία δόξα.

Βεβαίως η Ελλάδα δεν ήταν το τελευταίο πεδίο μαχών.

Νέα μέτωπα καταγράφονται ακόμη και μετά την απελευθέρωση της, 12η Οκτωβρίου 1944.

Η Ιαπωνία ώθησε τον Σεπτέμβριο 1940 την Γαλλία του Βισύ να αποχωρήσει ουσιαστικώς από την Ινδοκίνα και κατέλαβε το νότιο τμήμα της, όταν το έτος 1941 η Γερμανία εισέβαλε στην Ρωσσία.

Οι Γερμανικές δυνάμεις εισέβαλαν την 22α Ιουνίου 1941 στην Σοβιετική Ένωση επί τριών αξόνων: Λένινγκραντ (βόρειος), Μόσχας (ανατολικός), Κιέβου (νότιος), με τα γνωστά αποτελέσματα και την εκατόμβη θυμάτων εκατέρωθεν.

Την 7η Δεκεμβρίου 1941 η Ιαπωνία εξαπέλυσε την γνωστή αεροπορική επίθεση κατά του στόλου των Η.Π.Α. στο Περλ Χάρμπορ Χαβάης, με αποτέλεσμα την επομένη οι Η.Π.Α. να κηρύξουν τον πόλεμο κατά της Ιαπωνίας και την 11η Δεκεμβρίου 1941 κατά της Γερμανίας και της Ιταλίας.

Η είσοδος των Αμερικανών στον πόλεμο άλλαξε, όπως γνωρίζετε, άρδην βαθμηδόν και κατ'ολίγον την κατάσταση.

Εν τω μεταξύ ο Χίτλερ ενίσχυσε τους Ιταλούς στο μέτωπο της Βόρειας Αφρικής κατά τους πρώτους μήνες του έτους 1942, (Ρόμελ, Ελ Αλαμέιν), αλλά τελικώς οι Γερμανικές και Ιταλικές δυνάμεις υπεχώρησαν στην Τυνησία την 4η Νοεμβρίου 1942. Ο πόλεμος στην

Βόρεια Αφρική έλαβε τέλος το καλοκαίρι του έτους 1943 με νικητές τους Δυτικούς Συμμάχους.

Ακολούθησαν:

Η απόβαση στην Νορμανδία της Γαλλίας την 6η Ιουνίου 1944, D-Day, η οποία συνέβαλε ουσιωδώς στην λήξη του πολέμου εντός της Ευρώπης, η μάχη της Ίβο Τζίμα τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο 1945, κατά την οποία σκοτώθηκαν 21.703 Ιάπωνες και 17.909 Αμερικανοί Στρατιώτες, η αυτοκτονία του Χίτλερ την 30η Απριλίου 1945, η παράδοση της Γερμανίας άνευ όρων την 8η Μαΐου 1945, η ρίψη δύο ατομικών βομβών από τους Αμερικανούς στην Χιροσίμα (6η Αυγούστου 1945) και στο Ναγκασάκι (9η Αυγούστου 1945) και η συνθηκολόγηση της Ιαπωνίας την 2α Σεπτεμβρίου 1945, η οποία ήταν η τελευταία πράξη του δράματος σε ένα θέατρο πολέμου του παραλόγου με θεατές ολόκληρη την Ανθρωπότητα.

Σε σχέση με τις απώλειες σε ανθρώπινες ζωές αναφέρονται ενδεικτικώς τα εξής:

Στρατιώτες των Συμμαχικών Δυνάμεων:

Αυστραλία 23.400 άνδρες, Βέλγιο 12.000, Γαλλία και Ελεύθερες Γαλλικές Δυνάμεις 210.000, Γιουγκοσλαβία 300.000, Ελλάδα 88.300, Ηνωμένο Βασίλειο 403.000, Η.Π.Α. 407.000, Καναδάς 43.000, Λουξεμβούργο 4.000, Νέα Ζηλανδία 11.625, Ολλανδία 7.900, Πολωνία 123.000, Σοβιετική Ενωση 10.000.000, Τσεχοσλοβακία 46.000 κ.ά.

Από πλευράς των Δυτικών Συμμάχων Χωρών οι νεκροί στρατιώτες υπολογίζονται σε 16.200.000.

Στρατιώτες των Χωρών του Άξονος:

Βουλγαρία (μέχρι το έτος 1944) 9.000, Γερμανία 5.000.000, Ιταλία (μέχρι το έτος 1943) 60.000, Ιαπωνία 1.000.000.

Συνολικώς, οι νεκροί Στρατιώτες των Χωρών του Άξονος υπολογίζονται σε 7.000.000, ενώ το σύνολο των Στρατιωτών, οι οποίοι έπεσαν στα πεδία των μαχών ανέρχεται σε 23.000.000 και το σύνολο των νεκρών σε 80.000.000.

Περί των οικονομικών διαστάσεων του πολέμου σημειώνεται, ότι τα μεγέθη είναι απλώς αστρονομικά, αγνοηθείσης εντελώς της προτροπής του Ταλλεϋράνδου, ότι τα έθνη πρέπει να πράττουν όσον το δυνατόν μεγαλύτερον καλόν το εν προς το έτερον εν καιρώ ειρήνης και την ελαχίστην χημίαν εν καιρώ πολέμου...

Ως προς την οικονομική διάσταση του πράγματος σε επίπεδο Ελλάδος απλώς αναφέρεται, ότι κατά την διάρκεια της κατοχής:

- Οι εν κυκλοφορία ευρισκόμενες δραχμές κατά την έναρξη του πολέμου αυξήθηκαν κατά οκτώ εκατομμύρια διακόσιες εβδομήντα έξη χιλιάδες φορές.

- Η τιμή της χρυσής λίρας αυξήθηκε μετά την έναρξη του πολέμου κατά εξακόσια τριάντα τρία εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες φορές.

Οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν μετά την έναρξη του πολέμου κατά τριακόσια πέντε εκατομμύρια εννιακόσιες ογδόντα τέσσερες χιλιάδες φορές.

Εξ άλλου, κατά τις εκτιμήσεις της Διάσκεψης του έτους 1947 εις Παρισίους για τις επανορθώσεις, το συνολικό ύψος των υλικών ζημιών, των εξόδων κατοχής και των κυβερνητικών δαπανών της Ελλάδος κατά το διάστημα του πολέμου και της κατοχής υπερέβη τα 8.451.833.000 δολλάρια Η.Π.Α.

Η επόμενη ημέρα, η κληρονομία του πολέμου

Ρητορική αδεία ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος προσέδωσε αξιοπιστία στο λεχθέν υπό του Ηρακλείτου εξ Εφέσου (535 - 475 π.Χ.), ότι «πόλεμος πάντων μεν πατήρ εστί, πάντων δε βασιλεύς και τους μεν έδειξε Θεούς τους δε Ανθρώπους, τους μεν εποίησε δούλους, τους δε ελευθέρους», υπό την έννοια του συνεχούς πολέμου / ανταγωνισμού μεταξύ των όντων, «ως αναγκαίου» νόμου της φύσεως.

Την άποψη αυτή συμμερίζετο και ο Πλάτων (427 - 345 π.Χ.) ομιλήσας περί συνεχούς, αν και ενίοτε αφανούς και λανθάνοντος πολέμου μεταξύ των πόλεων: «τω δε έργω πάσας προς πάσας τας πόλεις αεί πόλεμον ακήρυκτον κατά φύσιν είναι», αλλά αποκλίνων υπέρ της αποφυγής του πολέμου, ως προσυπογράφων τις σκέψεις του Θουκυδίδου (454 π.Χ.; - 394 π.Χ.;): «ει δ' αναγκαίον ην η είξαντας ευθύς τοις πέλας υπακούσαι ή κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ο φυγών τον κίνδυνον, έναντι του υποστάντος τούτον, πλέον μεμπτός (εστί)».

Η συνειδητοποίηση των τραγικών καταστάσεων του πολέμου και των συνεπειών του ώθησε στην αναζήτηση νέων μηχανισμών προς αποτροπή του εν τω μέλλοντι.

Μετά την αποτυχία «της χωλής εκ γενετής» (1918) Κοινωνίας των Εθνών να αποτρέψει την έκρηξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, εγεννήθη την 24η Οκτωβρίου 1945 ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, (έδρα: Νέα Υόρκη), η Δευτέρα κατά τον 20ο αιώνα προσπάθεια της Ανθρωπότητας για την εξασφάλιση της επί γης ειρήνης, εδραζομένη επί των αρχών των Ελληνικών Αμφικτυονιών.

Την 4η Νοεμβρίου 1946 ιδρύθηκε η Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό (έδρα: Παρίσι).

Την 2α Απριλίου 1948 συνεστήθη υπό 16 Ευρωπαϊκών Κρατών η Ευρωπαϊκή Οργάνωση Οικονομικής Συνεργασίας (έδρα: Παρίσι) για τη διαχείριση των πιστώσεων του Σχεδίου Μάρσαλ, (είναι ο μετέπειτα Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης - 1960 - στον οποίο μετέχουν και μη Ευρωπαϊκά Κράτη).

Την 4η Απριλίου 1949 υπεγράφη στην Ουάσιγκτων υπό 12 Κρατών η Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ) (έδρα: Βρυξέλλες) στην οποία η Ελλάδα προσχώρησε το έτος 1951.

Την 5η Μαΐου 1949 συνεστήθη υπό 10 Ευρωπαϊκών Κρατών το Συμβούλιο της Ευρώπης (έδρα: Στρασβούργο), προς προαγωγή «της στενώτερης ενότητας μεταξύ πασών των εχουσών τα αυτά πολιτιστικά ιδεώδη Κρατών της Ευρώπης».

Την 18η Αυγούστου 1951 συνεστήθη ο πρόδρομος της σημερινής Ευρωπαϊκής Ενωσης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα υπό 6 Ευρωπαϊκών Κρατών (προσωρινή έδρα: Λουξεμβούργο, πρώτος Πρόεδρος Jean Monnet) επί σκοπώ «ανάπτυξης της οικονομίας και της απασχολήσεως» εντός των Μελών της, μέσω δημιουργίας κοινής αγοράς περί τα προϊόντα άνθρακα και χάλυβα, επιτρεπομένης της ελεύθερης κυκλοφορίας Εργαζομένων κ.ά.

Το έτος 1957 συνεστήθη υπό των αυτών χωρών η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Ακολούθησε η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1985, 1986), η οποία περιελάμβανε κοινές διατάξεις για τις 3 Κοινότητες, καθώς και σειρά Συνθηκών, διευρύνσεις με προσχώρηση νέων Μελών και συγκρότηση νέων Οργάνων.

Την 7η Φεβρουαρίου 1992 υπεγράφη στο Μάαστριχτ η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο «ένα νέο στάδιο της διαδικασίας προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, η οποία άρχισε με την δημιουργία των 3 Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» βασιζομένη στην Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης του έτους 1957, όπως αυτή τροποποιηθείσα κατά περιόδους ισχύει.

Η Ένωση βασίζεται σε κοινές αξίες, όπως σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ελευθερίας, Δημοκρατίας, ισότητας, σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλληλεγγύης και

δικαιοσύνης, έχουσα ως στόχο την ειρήνη και την ευημερία των Λαών της.

Σε ενδεχόμενη ερώτηση εάν με βάση αυτές τις αξίες, όλα βαίνουν καλώς, η απάντηση θα είναι κάθε άλλο παρά καταφατική.

Η τρέχουσα μεταναστευτική κρίση κατέδειξε την ανικανότητα του Συστήματος να διαχειρίζεται έκτακτες καταστάσεις επί πολυεδρικής βάσεως, εν πνεύματι σύμπνοιας και αλληλεγγύης, με δυσμενείς συνέπειες για τα ασθενέστερα καίτοι ισότιμα προς άλλα Μέλη της Ενωσης, όπως η Ελλάδα.

Το όραμα των γεννητόρων της Ηνωμένης Ευρώπης, περί ανοικτών δημοκρατικών οριζόντων, απέχει πόρρω της σχεδιασθείσης διαστάσεως.

Το εναπομένον έργον των επιγόνων είναι δυσχερές και απαιτεί σύνεση και τόλμη, με ανθρωποκεντρική προσέγγιση.

Και το πράγμα επείγει. Διότι οι καιροί δεν περιμένουν.[1]

---

[1]Λόγος εκφωνηθείς εν Αθήναις επ' ευκαιρία του εορτασμού της 9ης Μαΐου ως Ημέρας Λήξης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Εκ προοιμίου εκφράζονται θερμές ευχαριστίες προς την Ηγεσία της Περιφέρειας Αττικής για την προσγενομένη στο πρόσωπό μου τιμή.